

визначення шляхів ефективного корекційного впливу на пізнавальні процеси дітей зазначеної категорії.

Список використаної літератури:

1.Маркулян І. Корекція і розвиток пізнавальної та емоційної сфер у дітей із ЗПР. Вкладка – 2-3с.: Психолог дошкілля. №6(23), червень 2011. – 35с.

2.Кондратьєва С.Ю. Если у ребенка задержка психического развития. СПб.:ООО «Издательство «Детство-Пресс», 2011. – 64с.

3.Сак Т.В. Особлива дитина: Від народження до 6 років: Поради батькам. – К.: Літера ЛТД, 2008. – 144с.

ФОРМУВАННЯ МІЖОСОБИСТНИХ СТОСУНКІВ ВИХОВАНЦІВ ГРУП ПРОДОВЖЕНОГО ДНЯ ПІД ЧАС ПРОГУЛЯНОК

УДК:159.94. 245

Іванюк Інна Сергіївна,

методист відділу виховної роботи,

КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»

Коц Олеся Іванівна,

завідувач відділу виховної роботи,

КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»,

аспірант Донецького національного університету

імені Василя Стуса

Актуальність дослідження. Життя впевнено доводить, що гарне самопочуття дитини в групі продовженого дня (ГПД), бажання відвідувати її безпосередньо залежить від змісту й форм життєдіяльності в позаурочний час, характеру спілкування й відносин, які складаються в їх процесі. Тому важливим видом спілкування для дитини є спілкування з однолітками, яке в перші роки навчання набуває особливого значення, оскільки спілкування саме в дітей молодшого шкільного віку є найбільш значущим і важливим, тому що саме цей вік є переломним моментом в житті дитини: вона вступає в новий тип відносин з оточуючими людьми, у неї починають складатися нові різноманітні форми діяльності.

Виховний простір ГПД - це, по-перше, саме середовище, в якому опиняються молодші школярі після уроків, по-друге, це спеціально організований спосіб життя дітей у даному середовищі: їхня діяльність, спілкування, відносини, події, які з ними відбуваються. Головне завдання

педагога - це створення атмосфери взаєморозуміння, взаємовиручки, поваги і любові, що є основою комфорту, затишку, спокою, самореалізації особистості кожної дитини (Гордейчук, О.Є.,2010).

Від організації другої половини дня залежить ступінь відновлення працездатності дитячого організму, настроїв учня, його інтерес до навчання. Тому школярам рекомендується тривалий час перебувати на свіжому повітрі. Частину цього часу слід використовувати для екскурсій та цільових прогулянок.

Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми. Проблемами міжособистісних взаємин дітей доволі детально займалися В. В. Абраменкова, І. В. Дубровіна, М. І. Лісіна, В. С. Мухіна, Я. Л. Коломінський, А. М. Прихожан, Е. О. Смірнова, В. Г. Утробіна, Д. І. Фельдштейн та ін. Вивченням міжособистісних відносин як основним фактором, що сприяє формуванню та становленню особистості, займалися багато відомих психологів і педагогів, а саме Г. А. Роков, В. П. Вахтерів, А. А. Реан, Г. Крайка, М. В.Гамезо, Б. С. Волков.

Учені зазначають, що в молодшому шкільному віці все більшого значення для розвитку дитини набуває її спілкування з однолітками. У спілкуванні дитини з однолітками не тільки краще здійснюється пізнавальна предметна діяльність, але і формуються найважливіші навички міжособистісного спілкування і моральної поведінки. Від того, як дитина спілкується з однолітками, буде залежати напрям її розвитку (Бодальов, А.А., 1995).

Отже, міжособистісні відносини є одним із факторів, що впливають на розвиток особистості. Тому проблемами міжособистісних відносин займаються багато вчених і ці проблеми є актуальними на сьогодні.

Мета наукової публікації: теоретично обґрунтувати особливості розвитку міжособистісних стосунків дітей молодшого шкільного віку в групі продовженого дня під час прогулянок.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблема спілкування людини з довкіллям на сьогодні залишається дуже важливою, тому що людство взаємодіє з усіма формами життя на планеті. Тому природознавча та екологічна освіта і виховання є невід'ємними складовими у формуванні особистості школяра, його світоспоглядання та світосприймання (Клюєва, Н.В., 2006).

Одним з важливих напрямків роботи в групі продовженого дня є гуманістичне виховання засобами природи. Ще з раннього дитинства відбувається спілкування дитини з довкіллям і діти мають зрозуміти, що світ природи існує не лише як об'єкт наукового вивчення та практичної

діяльності людини, але й як об'єкт безкорисливого споглядання, милування, джерело естетичних емоцій та почуттів.

Уже в молодшому шкільному віці діти мають зрозуміти, що світ природи існує не лише як об'єкт наукового вивчення та практичної діяльності людини, але й як об'єкт безкорисливого споглядання, милування, джерело естетичних емоцій та почуттів.

За силою емоційно-естетичного впливу природа не поступається іншим засобам виховання, а навіть переважає їх. Сьогодні слід чітко усвідомлювати і вчити дітей, що вона впливає навіть на екологічну ситуацію в суспільстві. Адже екологічна свідомість формується не раптово, а лише в процесі тривалого і поступового пізнання природи, що починається ще в дитинстві. Саме школа повинна дати учням систему знань про навколишній світ. Проте чи не найважливіше – вчасно скоригувати систему ціннісних орієнтацій. Адже відомо, що знання про природу не завжди визначають ставлення до неї. Тому завдання вихователя ГПД – вплинути на мотиваційну сферу дитини, що сприяє екологізації особистості. Подолати споживацьку психологію стосовно природи можна лише за гармонізації системи виховання (Морозова, З.В., 2007).

Вихователів ГПД необхідно широко використовувати в системі виховної роботи прогулянки, екскурсії, трудові справи, бесіди, милування і спостереження за природою, свята, конкурси, вікторини, виставки малюнків, присвячені природі. Значну увагу необхідно приділити вивченню природи рідного краю, що формує конкретне уявлення про неї, допомагає пізнати її об'єкти та явища у взаємозв'язку, сформувати світогляд молодшого школяра. Необхідно піднести дитяче сприймання природи на належний емоційно-образний рівень та організувати оцінну діяльність учнів, відповідно спрямовуючи їх безпосереднє спілкування з природою за допомогою певних запитань, творчих завдань, яскравого літературно-художнього змісту (поезії, пісні, загадки тощо).

Безсумнівно, що діти молодшого шкільного віку ще неспроможні в повному розумінні цього слова споглядати природу і відчують її насамперед у русі, в конкретних діях. Тому під час безпосереднього чуттєвого контакту з довкіллям бажано залучати їх до ігрової та посиленої трудової діяльності.

Щоденні прогулянки в групі продовженого дня мають бути змістовними та цікавими з урахуванням потреби дитини у фізичному, інтелектуальному та духовному розвитку. Слід пам'ятати про те, що саме вихователь має бути взірцем адекватної реакції на красу природи, - отже,

вирішальну роль відіграють його яскраве, емоційне слово та виразна міміка.

Прогулянка — це педагогічно організована форма активного відпочинку дітей. Вона розв'язує, передусім, завдання відновлення розумової працездатності, а також розширення світогляду дітей, розвитку їхніх пізнавальних інтересів, формування навичок моральних взаємин.

Прогулянка — це рух за певними маршрутами з метою задоволення потреби організму у русі. Залежно від мети, умов та настрою групи прогулянка може перериватися зупинками для короткочасного, спокійного відпочинку, бути насиченою іграми і розвагами.

Під час прогулянки вихователь: розвиває працездатність; організовує пізнавальну діяльність; здійснює спілкування між учнями і вихователем, моральне виховання дітей; навчає узгоджувати свою поведінку із загальноприйнятими формами поведінки. У процесі безпосереднього спілкування з природою під час спостережень та досліджень розв'язуються освітні, розвивальні та виховні завдання: формуються природознавчі компетентності; діти оволодівають загальнопізнавальними вміннями і навичками (виділяти в предметах їхні ознаки, порівнювати групи предметів за однією ознакою, помічати зміни у спостережуваних об'єктах, робити висновки за допомогою вихователя); здійснюється екологічне виховання молодших школярів (Голубенко, М.К. 2012).

Під час прогулянок формуються як природознавча компетентність так і здоров'язбережувальна. Прогулянка повинна бути емоційною та фізично насиченою (у першу чергу, шляхом проведення рухливих ігор). Як узимку, так і у весняно-осінній період шкільний спортивний майданчик - найбільш придатне місце для проведення прогулянки, організації спортивних та рухливих ігор, а також розваг і забав. Крім того, з цією метою можуть бути використані прилеглі сквери, парки, стадіони та ін.

Прогулянка повинна бути цікавою і змістовною. Кожна прогулянка має свою мету, зміст та методику проведення. Вона має свої особливості залежно від пори року, погодних умов та особливостей місцевості. Узимку тривалість прогулянки слід скорочувати. Під час прогулянки необхідно постійно стежити за самопочуттям школярів, у жодному разі не допускати стомлення дитини.

Існує досить багато видів прогулянок, що дає можливість урізноманітнювати їх проведення протягом усього року. Кожен вид прогулянки обумовлений своєю метою і правилами, які необхідно дотримувати.

Основні види прогулянок – це оздоровчо-виховні та пізнавально-виховні. Перша частина назви наголошує на меті прогулянки, що домінує, і визначає її зміст. Друга частина підкреслює керівну роль вихователя, який організовує прогулянки. До оздоровчо-виховних прогулянок належать: ігрові; спортивні; поставні; темпові; вільні; маршрутні. Мета таких прогулянок задоволення потреби дітей у русі; позбавлення школярів стомлення; забезпечення вихованцям цікавого відпочинку; розвиток кмітливості, мислення, спостережливості дітей; навчання різних видів ходьби, бігу; ознайомлення з іграми; удосконалення вмінь орієнтування.

Пізнавально-виховні прогулянки повною мірою задовольняють потреби організму дитини у відпочинку; благодійно впливають на формування такої важливої для навчальної роботи якості як спостережливість; збагачують учнів новими уявленнями і поняттями про навколишній світ; розвивають позитивне ставлення до навчання; підвищують зацікавленість; привчають бути уважними до думки товаришів. Такі прогулянки можуть перериватися іграми розважального характеру.

Метою прогулянок є відновлення розумової працездатності; розширення світогляду дітей; розвиток пізнавальних інтересів; виховання моральних відносин, дисципліни у колективі.. Безпосереднє спілкування з товаришами й учителем сприяє розвитку спостережливості й допитливості. Спостереження дітей відбувається довільно, без істотного впливу дорослого, причому об'єктами можуть стати будь-які предмети або явища, що зацікавили дітей. Під час прогулянок вихователь може дати завдання дітям поспостерігати за змінами в природі, зробити опис дня, рослини, яка найбільше сподобалась дитині. Діти можуть скласти казковий діалог чи придумати казку. Можуть визначити напрям вітру, висоту сонця, знайти лікарську рослину, природний матеріал для уроків трудового навчання., скласти гарний букет або просто полюбуватися природою.

Правильне сприйняття природи допомагає розвивати такі моральні якості дитини, як життєрадісність, чутливість, шанобливу повагу до всього живого, співчуття. Найголовніший спосіб пізнання природи - спостереження. Спостережливій дитині доступне почуття краси природи, що допомагає розвитку художнього смаку і розуміння прекрасного. Під час прогулянок вихователь має показувати дітям колективну працю людей, формувати почуття поваги і значущість до будь-якої професії. Щоб розвивати в учнів працелюбність, можна використати під час прогулянки і короткотривалі трудові дії.

Висновки. Отже, міжособистісні стосунки дітей молодшого шкільного віку залежать від багатьох чинників, серед яких успішність у навчанні, потреба в спілкуванні, взаємна симпатія, спільність інтересів. Кожна дитина займає особливе положення й у системі особистих, і в системі ділових стосунків, на які впливають успіхи дитини, її особисті переваги, інтереси, мовна культура, індивідуальні етичні якості. Систематичне, цілеспрямоване застосування прогулянок збагачує життя дітей в навчальних закладах, ГПД, допомагає значно підвищити виховної роботи.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці методичних рекомендацій проведення прогулянок в ГПД як засобу різностороннього розвитку та формування міжособистісних стосунків учнів молодшого шкільного віку.

Список використаної літератури:

1. Бодальов, А. А (1995). Особа і спілкування: Вибр. психол.тв. Москва : Міжнар. псих. акад. 326 с.
2. Голубенко, М. К. (2012). ГПД: вихователю на кожний день. Київ: Шкільний світ. 120 с.
3. Гордейчук, О. Є. (2010). Організація навчально-виховного процесу в ГПД. Київ: Шкільний світ. 120 с.

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ САМОРОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

УДК 159.923.2

Іовіцина Катерина Георгіївна,

*аспірантка кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології,
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського,*

Актуальність дослідження. В умовах глобальної світової пандемії та самоізоляції, а також суспільної нестабільності, коли виникають нові види діяльності, відбувається перехід від звичайних умов діяльності до дистанційних, трансформується все, що існувало раніше та адаптується до нових умов, ключовою для успішного існування особистості у світі стає її здатність до визначення життєвого шляху, оволодіння власним розвитком та формування нових якостей і здібностей, тобто здатність до саморозвитку.